

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Stworzenie europejskiego oddolnego modelu sportu opartego na wartościach jako sposób na wspieranie włączenia i dobrobytu społecznego młodych Europejki i Europejczyków

(C/2024/1044)

Sprawozdawca:	Roberto PELLA (IT/EPL), burmistrz Valdengo (prowincja Biella)
Dokumenty źródłowe:	Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie kluczowych cech europejskiego modelu sportu ⁽¹⁾
	Plan prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu ⁽²⁾
	Badanie na temat europejskiego modelu sportu ⁽³⁾
	Europejski Rok Umiejętności ⁽⁴⁾

I. UWAGI WSTĘPNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW,

1. Przypomina, że sport jest obszarem, w którym Unia Europejska nabyła kompetencje stosunkowo niedawno – dopiero od momentu wejścia w życie traktatu lizbońskiego w grudniu 2009 r. Zgodnie z art. 165 TFUE „Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowolności oraz uwzględniając jego funkcję społeczną i edukacyjną”. W tym postanowieniu podkreślono wyraźnie, że w ogólnym systemie prawnym ruch sportowy ma uniwersalną autonomię i specyfikę, które zostały określone z prawnego, organizacyjnego i sądowego punktu widzenia. Unia odpowiada zatem za opracowanie polityki publicznej opartej na danych i na dobrych praktykach, a także za promowanie sportu, współpracę w tym zakresie oraz zarządzanie wspierającymi go inicjatywami w całej Europie, przy uznaniu, że władze lokalne i regionalne odgrywają kluczową rolę w promowaniu i rozwijaniu działalności sportowej w swoich społecznościach oraz że należy dostosować możliwości finansowania UE do konkretnych potrzeb i priorytetów władz lokalnych i regionalnych w słabiej rozwiniętych regionach takich jak regiony najbardziej oddalone.

2. Przypomina także, że w planie prac w dziedzinie sportu na lata 2021–2024 do głównych tematów zaliczono przyjęcie i wdrożenie europejskiego modelu sportu, który zapewniałby i zwiększał atrakcyjność pracy dla różnych krajowych federacji sportowych – a w wypadku Włoch także dla stowarzyszeń sportowych i organów promujących sport – w ramach systemu organizacji sportu z uwzględnieniem jego autonomii i specyfiki. W tym modelu należy uwzględnić także zaangażowanie gmin i regionów, które umożliwiają znaczną część organizowanych samodzielnie aktywności sportowych, które z kolei dominują wśród rodzajów rekreacji sportowej obywateli. Sport został zatem uznany za instrument polityki publicznej, w ramach którego został zdefiniowany z uwzględnieniem aspektów społecznych oraz znaczenia dla gospodarki i zatrudnienia na podstawie szeregu podstawowych zasad i cech:

— struktura piramidalna organizacji sportu i rozgrywek sportowych, gdzie główna rola przypada krajowym federacjom sportowym, które odpowiadają za organizację oraz rozwój określonej dyscypliny na poziomie zawodowym, amatorskim i nieformalnym i których działalność uzupełnia się z działaniem federacji europejskich i międzynarodowych,

⁽¹⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14430-2021-INIT/pl/pdf>

⁽²⁾ Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu (na okres 1 stycznia 2021 r. – 30 czerwca 2024 r.) (Dz.U. C 419 z 4.12.2020, s. 1).

⁽³⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury, Sennett, J., Le Gall, A., Kelly, G. i in., *Study on the European sport model – A report to the European Commission*, Urząd Publikacji, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/28433>.

⁽⁴⁾ https://year-of-skills.europa.eu/index_en.

- propagowanie mechanizmu solidarności finansowej między różnymi podmiotami tego sektora w celu uzyskania funduszy na sport amatorski i zapewnienia równych szans począwszy od niższego poziomu sportu; redystrybucja dochodów jest uważana za niezbędną dla stabilności finansowania i dla rozwoju na wszystkich szczeblach danej dyscypliny,
- stworzenie w dużej mierze autonomicznego ruchu sportowego zdolnego do rozwijania partnerstw z organami publicznymi stosownie do autonomii przyznanej sportowi i jego specyfiki; krajowe federacje sportowe, które posiadają zdolność samoregulacji, kierują się w swej działalności zasadami i praktykami opartymi na przejrzystości, dobrym zarządzaniu, inkluzywności i różnorodności oraz rozliczalności,
- struktury oparte na krzewieniu wartości związanych ze sportem i uznaniu wolontariatu, które odgrywają centralną rolę w zarządzaniu organami i rozgrywkami sportowymi,
- wprowadzenie konkretnych postanowień i środków sprzyjających równości, włączeniu społecznemu i różnorodności oraz przeciwdziałaniu dyskryminacji, z poszanowaniem praw człowieka, a także krzewieniu wartości europejskich (na przykład demokracji, praw pracowniczych, równości płci, swobodnego przepływu, zrównania wysokości honorariów, bezpiecznego sportu); podmiotami uznanymi przez UE za nośniki wartości włączenia społecznego i spójności społecznej są władze lokalne i regionalne, ponieważ mogą one wskazać dobre praktyki i strategie publiczne, które w największym stopniu przyczyniają się do popularyzacji koncepcji sportu jako kluczowej infrastruktury społecznej.

3. Zwraca uwagę, że ze względu na tę specyfikę sport związany jest nie tylko ze swobodnym przepływem i przepisami dotyczącymi konkurencji, ale także z wieloma innymi obszarami polityki UE, w tym z: polityką społeczną, zdrowiem, kształceniem, edukacją i szkoleniem, młodzieżą, równymi szansami i dostępnością, zatrudnieniem, środowiskiem, mediami i kulturą oraz turystyką. Jednak zdolność UE do przeznaczania środków finansowych na tę działalność w ramach programu Erasmus+ począwszy od lat 2014–2020 oraz do opracowania spójnej i kompleksowej polityki w dziedzinie sportu nie została jeszcze w pełni urzeczywistniona. Jednocześnie rola sportu staje się coraz istotniejsza i pilniejsza z punktu widzenia społeczności terytorialnych, demokracji i spójności społecznej, co uwypukla potrzebę priorytetowego traktowania regionów słabiej rozwiniętych, takich jak regiony najbardziej oddalone, w unijnych przydziałach środków finansowych na programy i inicjatywy sportowe w celu niwelowania różnic regionalnych i promowania spójności społecznej.

4. Przypomina o celach Europejskiego Roku Umiejętności i uznaje wieloaspektową rolę sportu w rozwoju umiejętności i rozwoju osobistym, a także jego szersze skutki społeczne i gospodarcze. W 2023 r. władze lokalne i regionalne będą bowiem miały możliwość skorzystać ze wsparcia w wysiłkach na rzecz realizacji odpowiedniej polityki zatrudnienia i edukacji, przy uznaniu kluczowej roli sportu w przyciąganiu i zatrzymywaniu utalentowanych młodych ludzi. Podkreśla znaczenie szkoleń i doskonalenia umiejętności dla obywateli europejskich oraz pilną potrzebę rozwijania poradnictwa zawodowego, szans na zatrudnienie, odporności, dobrostanu fizycznego i psychicznego i zaangażowania społecznego, aby osiągnąć cele strategiczne UE.

5. Zaznacza, że w wymiarze gospodarczym sport w Unii Europejskiej odpowiada za około 1,76 % PKB i 2,12 % miejsc pracy, a liczby te stopniowo i nieustannie rosną. Ten wymiar wiąże się również z aspektem spójności społecznej uznanym za podstawową wartość Unii Europejskiej⁽⁵⁾, ponieważ sport w UE stanowi ważną sferę społeczną poprzez reprezentowanie różnorodności społecznej i etnicznej zarówno na poziomie amatorskim, jak i zawodowym. Sport sprzyja tworzeniu miejsc pracy – w tym wśród osób młodych. Jest także wysoce innowacyjnym sektorem, zwłaszcza w dziedzinie cyfrowej. Generuje też znaczące pozytywne efekty zewnętrzne w odniesieniu do celów UE, w tym w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym i transformacji ekologicznej⁽⁶⁾, uwypuklając znaczenie zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w zrównoważone inicjatywy sportowe, które przyczyniają się do gospodarki o obiegu zamkniętym i transformacji ekologicznej, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych takich jak regiony najbardziej oddalone.

6. Podkreśla, że UE jest na arenie międzynarodowej atrakcyjnym miejscem organizacji światowych imprez i rozgrywek sportowych i opracowywania innowacyjnej polityki w dziedzinie turystyki i mobilności sportowej dzięki zdobytym doświadczeniom oraz coraz większej dbałości o aspekty dotyczące spuścizny takich imprez, ze szczególnym uwzględnieniem czynników zwiększających komfort życia w miastach, co stymuluje wzrost gospodarczy oraz wzmocnia infrastrukturę i spójność w społeczności.

⁽⁵⁾ Sojusz na rzecz Spójności (<https://cor.europa.eu/pl/engage/Pages/cohesion-alliance.aspx>).

⁽⁶⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury, *Mapping of innovative practices in the EU to promote sport outside of traditional structures – Final report to the European Commission*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021, <https://op.europa.eu/pl/publication-detail/-/publication/d02e4ea2-9295-11eb-b85c-01aa75ed71a1>.

7. Ostrzega, że pilnie potrzebne jest zajęcie się – za pomocą strategii politycznych opartych na oszacowaniu skutków społecznych sportu – kwestią dysproporcji terytorialnych, nierówności społeczno-gospodarczych, nierówności dotyczących zatrudnienia oraz niedopasowania umiejętności w UE. Aby umożliwić osiągnięcie celów zarówno UE, jak i jej państw członkowskich w zakresie wzrostu gospodarczego, spójności społecznej i stabilności politycznej, konieczne trzeba się skupić na młodych ludziach znajdujących się w niepewnej sytuacji życiowej, a także na miastach i regionach charakteryzujących się wysokim bezrobociem i brakiem infrastruktury zdrowotnej, społecznej i edukacyjnej.

8. Podkreśla znaczenie zasady terytorialności w europejskim modelu sportu, która pozwala zwiększyć własne zaangażowanie na rzecz krzewienia spójności, sprawiedliwości i inkluzywności.

9. Uznaje nieodłączną wartość sportu w rozwijaniu charakteru i umiejętności młodych Europejczyków i w przygotowywaniu ich do współczesnego krajobrazu zawodowego. Dzięki sportowi mogą oni nabyć odporność poprzez stawianie czoła przeciwnościom losu, zrozumieć znaczenie współpracy i pracy zespołowej, zdobyć konstruktywne poczucie konkurencyjności i kultywować zdolności przywódcze niezbędne do sprostania różnym wyzwaniom współczesnego środowiska pracy.

Budowanie europejskiego oddolnego modelu sportu opartego na wartościach

10. Odnotowuje, że sport powinien zostać formalnie uznany za kluczowy instrument polityki publicznej i siłą napędową społeczności zgodnie z założeniem, że gwarantowany przezeń poszczególnym obszarom i ich społecznościom społeczny i zdrowotny zwrot nie jest oderwany od aspektów związanych z jego znaczeniem gospodarczym: wręcz przeciwnie, uznanie tego faktu powinno stanowić element determinujący definicję sportu.

11. Przypomina w związku z tym o definicji sportu jako „całościowego faktu społecznego”⁽⁷⁾: wyjaśnia ją nie tylko to, że sport skupia jak w soczewce wielorakie aspekty, które są odzwierciedleniem stanu zdrowia danego społeczeństwa, lecz również to, że jego obecność w życiu jednostki i zbiorowości – pod względem medialnym, organizacyjnym, wspólnotowym, finansowym i symbolicznym – wywiera bardzo silny wpływ na wszystkie społeczeństwa i jest z nimi bardzo ściśle związana. Sport, który należy odróżnić od aktywności fizycznej i ruchu, jest bowiem spoiwem łączącym ludzi, przemawiającym uniwersalnym językiem oraz uosabiającym i przekazującym wartości i zasady leżące u podstaw nowoczesnych społeczeństw i państw, jako sposób przyswojenia zasad i zbiorowego uczestnictwa w emocjach. UE opiera swoją tożsamość na tych samych wartościach i zasadach, które są obecnie wyznacznikiem europejskiego modelu sportu i które nadają mu odrębny charakter.

12. Odnosi się do Europejskiej karty na rzecz młodzieży i demokracji⁽⁸⁾, w której uznaje się wartość kompetencji i umiejętności nabytych w ramach sportu, pracy z młodzieżą, wolontariatu, kształcenia pozaformalnego i uczenia się nieformalnego, zwłaszcza w organizacjach młodzieżowych.

13. Z zadowoleniem przyjmuje to, że UE uznała już rolę, jaką sport odgrywa na wszystkich jej obszarach, za czynnik warunkujący stan zdrowia, który może poprawić jakość życia indywidualnego i zbiorowego obywateli, a także powinien być dostępny dla wszystkich, oraz zobowiązała się do promowania sportu ze względu na korzyści dla zdrowia psychicznego i fizycznego wynikające ze zdrowego trybu życia, a także jako środka edukacyjnego i czynnika uczestnictwa w życiu społecznym, zwłaszcza wśród młodszych pokoleń. W kontekście międzynarodowym sport jest istotnym wyznacznikiem tożsamości narodowej, a jednocześnie może odgrywać rolę w dyplomacji, dialogu i współpracy. Uniwersalny język sportu sprawia, że jest on skutecznym sposobem wspierania procesów odprężenia w stosunkach oraz inicjatyw pokojowych i inicjatyw na rzecz współpracy rozwojowej.

14. Przypomina, że zgodnie z czwartym planem prac UE w dziedzinie sportu na lata 2021–2024 jednym z priorytetów politycznych Komisji Europejskiej na 2023 r. jest zwiększenie uczestnictwa w sporcie i prozdrowotnej aktywności fizycznej, a także ułatwianie wszystkim we wszystkich warunkach sprawiedliwego dostępu do nich w celu promowania aktywnego i przyjaznego dla środowiska trybu życia, spójności społecznej i aktywnego obywatelstwa w taki sposób, by unikać barier. Te cele są ponadto odzwierciedleniem ostatnich rezolucji Parlamentu Europejskiego oraz zaleceń sporządzonych w wyniku Konferencji w sprawie przyszłości Europy, w których podkreślono europejskie podejście do zdrowia psychicznego. Zdrowie psychiczne jest bowiem istotnym problemem, który znalazł się w centrum uwagi i jeszcze bardziej się uwidocznił podczas pandemii COVID-19. Te same europejskie cele wytyczone zostały w strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030, która zmierza do dalszego wzmocnienia praw osób z niepełnosprawnościami i zapewnienia im pełnego udziału w życiu społecznym, promowania ich włączenia społecznego oraz ich nieograniczonego uczestnictwa w społeczności sportowej i zajęciach sportowych.

⁽⁷⁾ M. Mauss, *Essai sur le don. Forme et raison de l'échange dans les sociétés archaïques*.

⁽⁸⁾ <https://cor.europa.eu/pl/our-work/Pages/charter-youth-democracy.aspx>

II. ZALECENIA POLITYCZNE

Uwagi ogólne

15. Uważa, że następujące aspekty dotyczące wartości uzupełniają definicję europejskiego modelu sportu:

- równe szanse dostępu: nieodłączny wymiar sportu, który ze swojej natury sprzyja działaniom zespołowym, nie może pomijać badania i monitorowania dostępu do sportu społeczności znajdujących się w niekorzystnej sytuacji oraz nierówności społecznych, które są nie tylko nierównościami w sensie geograficznym czy też gospodarczym, lecz również kulturowym, religijnym, fizycznym i psychologicznym. Kultura europejska opiera się na inkluzywności i musi zmierzać do uczynienia ze sportu głównego narzędzia, dostępnego dla wszystkich, oraz prawa obywatelskiego ze względu na jego charakter i na jego potencjał w życiu obywateli i obywateli,
- związek między sportem a pracą/szkolą: ustanowienie tego powiązania jako czynnika warunkującego stan zdrowia i dobrostan oparty na relacjach oraz dobrostan psychiczny, również poprzez zapewnienie, że sport jest w pełni włączany i uprawiany w ramach systemu szkolnego, oraz poprzez wprowadzenie systemów zachęt w pakietach socjalnych dla pracowników,
- kultura sportowa: pielęgnowanie kultury aktywności fizycznej oraz wymiaru edukacyjnego i informacyjnego w celu przekazywania umiejętności sportowych, które będą w oczach młodych ludzi nośnikiem pozytywnych wartości i zasad, takich jak włączenie społeczne, niedyskryminacja czy fair play, a także szkolenie osób odpowiedzialnych za edukację sportową⁽⁹⁾, szczególnie w środowisku szkolnym⁽¹⁰⁾ już od etapu edukacji wczesnej i podstawowej. W coraz bardziej wielokulturowych i zróżnicowanych społeczeństwach takich jak europejskie uprawianie sportu w ramach uczenia się i kształcenia formalnego jest innowacyjnym narzędziem radzenia sobie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W takich przypadkach sport rozwija umiejętności poznawcze, językowe oraz interpersonalne, ułatwiając integrację uczniów w środowisku szkolnym i przyczyniając się do osiągnięcia celu zrównoważonego rozwoju nr 4. Promowanie zarówno indywidualnej, jak i zbiorowej aktywności fizycznej jako sposobu zapewnienia obecnym i przyszłym młodym pokoleniom dobrostanu jest podstawową misją Europy oraz szansą na zapobieganie uprzedzeniom i stygmatyzacji społecznej,
- na związek między sportem a zrównoważonym rozwojem składa się więcej aspektów aktywności sportowej, np. dojazd na zajęcia sportowe, oddziaływanie ośrodków sportowych na środowisko (uwalnianie mikrodrobin plastiku, substancji chemicznych oraz zużycie energii): zaliczenie komponentu środowiskowego ESG (ryzyka z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego) do czynników ryzyka w inwestycji w celu przekształcenia sportu w motor zrównoważonego wzrostu gospodarczego na poszczególnych obszarach zgodnie z europejskimi i globalnymi celami wytyczonymi dla planety,
- wymiar cyfrowy: należy wziąć pod uwagę nie tylko pokazywanie sportu i aktywności fizycznej w formie cyfrowej i związane z tym wypaczenia (uzależnienie cyfrowe, epidemia informacyjna), lecz również stopniowe przenoszenie świata sportu, widzów i rynku sportu do środowiska cyfrowego (e-sporty, gry wideo itp.). Uchwycenie dynamiki zachodzącej w sieci jest niezbędne do planowania przyszłości europejskiego wymiaru sportu i do zrozumienia jego rozwoju wśród młodych pokoleń cyfrowych tubylców. Ponadto rosnące znaczenie platform lub przedsiębiorstw typu start-up w dziedzinie innowacji technologicznych zwiększa nowe możliwości zatrudnienia dla młodzieży, która musi mieć równy dostęp do informacji o tych możliwościach,
- znaczenie usprawnienia procesów regulacyjnych normujących europejski model sportu – choć uznaje się potrzebę nadzoru i spójności, kluczowe znaczenie ma to, by nie przytłaczać zbędną biurokracją organów i organizacji sportowych na szczeblu lokalnym; trzeba zapewnić ich ewolucję i naturalny rozwój, by mogły zaspokajać szczególne potrzeby swoich społeczności,
- znaczenie zdrowego uprawiania sportu: w europejskim modelu sportu należy ustanowić ramy minimalnych wymogów dotyczących szkoleń dla instruktorów i trenerów sprawności fizycznej, sportu lub rekreacji ruchowej, które powinni oni spełnić przed rozpoczęciem pracy z młodymi użytkownikami usług sportowych w celu zagwarantowania, że uprawianie sportu jest czynnikiem warunkującym stan zdrowia.

⁽⁹⁾ Zob. np. projekt JESA – *Diputació de Barcelona*: <https://www.diba.cat/es/web/pam-2020-2023/joventut-esportiva-societat-activa>.

⁽¹⁰⁾ Zob. na przykład europejski projekt EduPact: <https://edupact.eu>.

Znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych

16. Apeluje o koordynację, a także o wspólne programowanie i planowanie przeznaczenia większej części funduszy rozwoju regionalnego, funduszy strukturalnych i funduszy polityki spójności UE na działania realizowane na małą skalę oraz obiekty sportowe w celu rozpowszechnienia sportu masowego na obszarach lokalnych (podejście oddolne), ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury na wolnym powietrzu (parków, terenów zielonych, przestrzeni publicznej) ze względu na to, że takie obiekty i tereny, na których powstały, są bardzo często własnością gmin. Silny i harmonijny związek między osobami uprawiającymi sport – bez względu na to, czy biorą udział w zawodach, czy nie – a decydentami lokalnymi występuje przede wszystkim w obszarze sportów organizowanych samodzielnie: marsz, jogging i jazda na rowerze są najprostszymi, najbardziej demokratycznymi i dostępnymi, również pod względem finansowym, formami ruchu, które mogą zachęcać do tworzenia systemu dobrostanu danej społeczności oraz poczucia wspólnoty na obszarach lokalnych. Należy przy tym uznać władze lokalne i regionalne za kluczowe podmioty upowszechniające na szczeblu lokalnym sport i rekreację na świeżym powietrzu w swoich regionach, a także wezwać do zwiększenia wsparcia dla projektów władz lokalnych i regionalnych dotyczących infrastruktury na wolnym powietrzu oraz przeznaczenia większych środków na ten cel.

17. Zaleca, by wzmocniano atuty turystyki sportowej za pomocą europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (ESI), organizując między innymi specjalne kampanie informacyjne i marketingowe: organizacja usług i sportu w oparciu o terytorialność jest potężnym narzędziem integracji społeczności, które nie tylko przyczynia się do rozkwitu lokalnej gospodarki poprzez tworzenie miejsc pracy, przyciąganie nowych turystów i pobudzanie rozwoju infrastruktury, lecz sprzyja również poczuciu przynależności i wspólnoty doświadczeń.

18. Popiera rozpoczęcie procesu harmonizacji zasad i finansowania sportowców, których kariera ma charakter dwutorowy, oraz sportowców wywodzących się ze środowisk migrantów poprzez ułatwianie dialogu między zainteresowanymi stronami, w tym mediami ⁽¹⁾.

19. Przyznaje, że sport odgrywa pewną rolę w przyjmowaniu nowatorskich metod zapobiegania dezinformacji, krzewienia demokracji uczestniczącej i pielęgnowania kultury demokratycznej w europejskich regionach i miastach dzięki edukacji obywatelskiej, udziałowi młodzieży, równowadze płci w procesach decyzyjnych, a także zachęcaniu do debaty nad kwestiami europejskimi podczas wyborów lokalnych i regionalnych, a także zachęca do inicjatyw przyciągających i zatrzymujących młode talenty w sporcie poprzez promowanie aktywnego uczestnictwa i zaangażowania obywatelskiego wśród młodzieży.

20. Wzywa do zaangażowania szczebla najbliższego obywatelom, tj. władz lokalnych, we wskazywanie dobrych praktyk umożliwiających definiowanie sportu jako infrastruktury społecznej oraz w późniejsze działania na rzecz popularyzacji sportu, komunikowania o nim i jego formalnego uznania w synergii z KE, oraz wzywa Komisję Europejską do aktywnego zaangażowania się we współpracę z władzami lokalnymi i regionalnymi dotyczącą rozwijania sportu i uznanie go za infrastrukturę społeczną w ich regionach.

Znaczenie dla państw członkowskich

21. Zwraca się do państw członkowskich UE o wprowadzenie programów krajowych mających na celu: wsparcie aktywnego starzenia się i wymiany międzypokoleniowej dzięki uprawianiu sportu, w tym poprzez monitorowanie w terenie wpływu srebrnej gospodarki opartej na sporcie; wyeliminowanie niesprawiedliwości pokoleniowej spowodowanej brakiem dostępu do sportu lub nierównym do niego dostępem; zapobieganie dalszym czynnikom niestabilności i nierówności terytorialnej w oparciu o zaliczenie prawa do sportu do celów tych programów.

22. Wzywa państwa członkowskie UE do dalszego śledzenia zmian krajowych przepisów dotyczących zarządzania sportem oraz do przeanalizowania, w jaki sposób europejski model sportu dostosował się do zmieniającego się kontekstu związanego z dyscyplinami sportowymi. Celem jest ocenienie i skontrolowanie faktycznej realizacji zasad leżących u podstaw powyższego modelu, jak również podkreślenie znaczenia zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w ocenę i realizację zasad europejskiego modelu sportu na poziomie lokalnym i regionalnym oraz zapewnienie władzom krajowym i ruchowi sportowemu przejrzystości niezbędnej do tego, by pobudzać i wspierać opracowywanie włączającej polityki publicznej ukierunkowanej na wzmocnienie i udoskonalenie realizacji wspomnianych zasad.

⁽¹⁾ Zob. na przykład projekt europejski EdMedia: <https://www.eusa.eu/projects/edmedia>.

23. Stwierdza, że państwa członkowskie muszą przestrzegać zasad uczciwości i przejrzystości: uczciwość wymaga od społeczności wysiłków zmierzających do mianowania i szkolenia specjalistów reprezentujących wartości związane ze sportem i będących w stanie je podkreślać za pomocą środków i inicjatyw na rzecz zwalczania takich zjawisk jak korupcja, przemoc, doping i ustawianie wyników zawodów sportowych i – tym samym – zachowania uczciwości sportu. W tym samym duchu rozumiane jest krzewienie przejrzystości w ramach dobrego zarządzania w organizacjach sportowych w celu ochrony praw i bezpieczeństwa sportowców, widzów i pracowników sektora oraz zapobiegania nadużyciom w świecie sportu – zwłaszcza wobec słabszych grup społecznych, takich jak kobiety, LGBTQIA+, osoby z niepełnosprawnościami, migranci i młodzież – na przykład poprzez bardziej inkluzywne i reprezentatywne procesy decyzyjne organów zarządzających sportem lub ustanowienie punktów kontaktowych, gdzie sportowcy, rodzice lub inni zainteresowani mogą anonimowo zgłaszać przypadki nadużyć, co jest konieczne do zapewnienia autonomii federacji sportowych i poszanowania wartości europejskich określonych w europejskim modelu sportu.

Znaczenie dla Komisji Europejskiej

24. W świetle toczącej się debaty nad nowym paktem stabilności apeluje, by w celu rozpoczęcia rozwoju i wielofunkcyjnej modernizacji europejskiej infrastruktury sportowej oraz zwiększania jej wydajności rozważyć możliwość tymczasowego wyłączenia z tego paktu inwestycji w sport, który ma wysoką społeczną stopę zwrotu z inwestycji (SROI) ⁽¹²⁾, ze szczególnym naciskiem na wzmocnienie infrastruktury sportowej na szczeblu lokalnym i regionalnym, gdzie władze lokalne i regionalne mogą odgrywać kluczową rolę w stymulowaniu dobrostanu społeczności poprzez sport.

25. Wnosi, aby Europejski Fundusz Społeczny uwzględniał cele związane z dążeniem do większego włączenia społecznego oraz większej dostępności, solidarności i spójności społecznej poprzez sport. Szczególny nacisk należy położyć na zapewnienie regionom najbardziej oddalonym korzystniejszych warunków przy uwzględnieniu specyfiki tych obszarów.

26. Popiera ideę europejskich badań mających na celu stworzenie fizycznych i cyfrowych map wszystkich istniejących obiektów sportowych w celu ułatwienia dostępu do nich i korzystania z nich wszystkim obywatelom (tzw. użytkownikom miast, mieszkańcom, osobom dojeżdżającym do miasta w celu pracy lub nauki bądź turystom) oraz w celu zatroszczenia się o to, aby planowanie nowych lub odnowionych obiektów spełniało kryteria właściwego rozmieszczenia geograficznego, praktyk przyjaznych dla środowiska naturalnego, długoterminowej stabilności inwestycji i pełnej efektywności europejskiego ekosystemu sportowego.

27. Wzywa do zwrócenia uwagi na programy dotyczące poradnictwa zawodowego i doskonalenia umiejętności oraz na wszelkie krajowe, również ogólne, priorytetowe działania za pośrednictwem sportu dotyczące osób poniżej 35 roku życia. Służą one zapobieganiu zjawisku młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkołującej się (NEET) i jego zwalczaniu, a także zmniejszeniu wskaźnika niedostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.

28. Proponuje przyjęcie europejskiej metodologii oceny zwrotu z inwestycji zgodnie z celami neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla oraz zrównoważenia środowiskowego i społecznego i połączenie jej ze stosownymi mechanizmami premiowania, ze szczególnym uwzględnieniem przyciągania i zatrzymywania młodych talentów w sporcie jako jednego z kluczowych celów społecznych przy ocenie zwrotu z inwestycji, w szczególności pod względem zapewnienia możliwości rozwoju i zaangażowania młodzieży.

29. Zaleca przyjęcie minimalnych kryteriów i norm środowiskowych dla państw członkowskich, regionów i miast ubiegających się o organizację średnich i dużych imprez sportowych w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem inicjatyw, które przyciągają i zatrzymują młodych sportowców, promują zaangażowanie młodzieży i upowszechniają poczucie przynależności poprzez imprezy sportowe.

30. Popiera rozszerzenie Europejskiego Korpusu Solidarności na wolontariuszy w dziedzinie sportu, wydłużenie czasu trwania wolontariatu lub możliwość jego wznowienia i kontynuowania w danym regionie.

31. Pozytywnie ocenia możliwość wprowadzenia zachęt lub zwolnień podatkowych dla przedsiębiorstw i środowisk pracodawców, które decydują się na udostępnienie pracownikom pomieszczeń odpowiednich do uprawiania sportu i zapewnienie im na to wystarczającej ilości czasu lub które wprowadzają firmową politykę na rzecz sportu, oraz uznaje znaczenie obiektów i programów sportowych w przyciąganiu i zatrzymywaniu młodych pracowników poprzez przyczynianie się do ich dobrostanu i promowanie zdrowej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym.

⁽¹²⁾ Zob. w tym względzie eksperymenty przeprowadzone przez UEFA i Istituto per il credito sportivo (ICS).

32. Wzywa do intensywniejszego dialogu za pośrednictwem stałego forum UE i obserwatorium ds. sportu. Struktury te powinny: dążyć do tego, by wyniki dyskusji tematycznych stały się bardziej konkretne i skuteczne; kierować decyzjami i polityką publiczną na podstawie gromadzonego co roku według wspólnych formatów i ram ogólnoeuropejskiego zbioru danych; dbać o porównywalność danych UE, a także włączać wszystkie poziomy władz lokalnych i regionalnych oraz zainteresowane strony.

33. Pragnie, by dyskusja na temat nowego europejskiego planu prac w dziedzinie sportu na okres po 2024 r. oraz nowy program Erasmus+ w jak największym stopniu uwzględniały cechy i wartości europejskiego modelu sportu opisane w niniejszej opinii oraz by Komitet Regionów był nadal w pełni zaangażowany w debatę, a także podkreśla potrzebę stałej współpracy między Komisją Europejską, państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi w dziedzinie kształtowania i wdrażania polityki sportowej na szczeblu lokalnym.

Bruksela, dnia 30 listopada 2023 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*